

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра маркетингу, менеджменту та підприємництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
Антон Пантелеймонов

Антон Пантелеймонов

” червня 2021 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА»

рівень вищої освіти	<u>Другий (магістерський) рівень вищої освіти</u>
галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u>
спеціальність	<u>076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u>
освітньо–професійна	
програма	<u>Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u>
спеціалізація	<u>Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u>
вид дисципліни	<u>обов’язкова</u>
факультет	<u>Економічний</u>

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна «24» червня 2021 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: О.І. Давидов – професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування ХНУ імені В. Н. Каразіна, к.е.н., доцент

Програму схвалено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування ХНУ імені В. Н. Каразіна

Протокол від «22» червня 2021 року, № 11

В.о. завідувача кафедри фінансів, банківської справи та страхування ХНУ імені В. Н. Каразіна

Ольга ГЛУЩЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Гарант освітньо-професійної програми

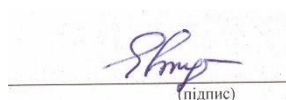

Ірина ГОНТАРЕВА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна

Протокол від «23» червня 2021 року № 9

Голова науково-методичної комісії економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна

Вікторія СВТУШЕНКО
(прізвище та ініціали)

Фахову експертизу здійснював Генеральний директор ТОВ «ПФ Харківський проектний інститут» Подданік В.П.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Управління вартістю підприємства» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки другий (магістерський) рівень вищої освіти спеціальності – 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність ОП (освітня програма) Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

1. Опис навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування у студентів компетентностей з опанування управлінських процесів, оцінювання вартості підприємства, обґрунтування напрямів та шляхів зростання вартості підприємства та ознайомлення з досвідом іноземних та вітчизняних суб'єктів господарювання щодо прийняття рішень з менеджменту вартості підприємства.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- засвоєння теоретичних засад управління вартістю підприємства її видів та факторів що впливають на вартість підприємства;
- оволодіння основних підходів до оцінювання вартості підприємства;
- методологія та методи економічного оцінювання вартості підприємств;
- здобуття навичок здійснення аналізу, ідентифікації та оцінювання чинників що впливають на ринкову вартість підприємства.

Кількість кредитів – 4.

Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2021-й / 2022-й	2021-й / 2022-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
16 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
88 год.	112 год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання:

Спеціальні компетентності (СК):

СК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 8. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.

ПРН 9. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи управління вартістю підприємства.

Поняття вартості підприємств та її види. Трансформація фінансових моделей аналізу в процес розвитку управління на мікроекономічному рівні. Сутність концепції управління вартістю підприємств. Поняття, особливості і цілі оцінки вартості підприємств

Тема 2. Оцінка вартості підприємства як базис вартісно-орієнтованого менеджменту.

Основні принципи оцінки вартості підприємств. Ризик: види, вимір, облік при оцінці вартості підприємств. Етапи процесу оцінки вартості підприємств. Загальна характеристика методичних підходів до оцінки вартості підприємств.

Тема 3. Методичні підходи до оцінки вартості підприємств.

Витратний (майновий) підхід до оцінки вартості підприємств. Прибутковий підхід до оцінки вартості підприємств. Порівняльний підхід до оцінки вартості підприємств.

Тема 4. Застосування основних показників вартості в концепції управління вартістю підприємств.

Економічна додана вартість (EVA). Ринкова додана вартість (MVA). Doddana вартість акціонерного капіталу (SVA). Ставка повернення інвестицій (CFROI)

Тема 5. Сучасна система управління вартістю підприємств.

Чиста додана вартість (CVA). Управління вартістю підприємств як ефективна концепція сучасного менеджменту. Цільова функція управління вартістю підприємств

Тема 6. Управління ліквідністю і фінансовою стійкістю підприємства.

Цикл управління вартістю підприємств. Фактори формування вартості підприємств в системі управління.

Тема 7. Управління структурою капіталу підприємства.

Загальна характеристика та основні відмінності між власним та позичковим капіталом підприємства. Визначення вартості власного та позичкового капіталу підприємства. Теорії, за якими структура капіталу підприємства впливає на його вартість. Фінансовий леверидж. Ефект фінансового важеля (левериджа)

Тема 8. Вплив стратегічних альтернатив розвитку на вартість бізнесу.

Стратегія і життєвий цикл компанії. Публічне розміщення акцій (ІРО) як інструмент підвищення капіталізації бізнесу. Оцінка і стратегії управління вартістю компанії в процесі реорганізації. Викупи з борговим фінансуванням: зміст і оцінка ефективності.

2. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Теоретичні основи управління вартістю підприємства.	15	2	2	-	-	11	14	-	-	-	-	14
Тема 2. Оцінка вартості підприємства як базис вартісно-орієнтованого менеджменту.	15	2	2	-	-	11	16	2	-	-	-	14
Тема 3. Методичні підходи до оцінки вартості підприємств	15	2	2	-	-	11	14	-	-	-	-	14
Тема 4. Застосування основних показників вартості в концепції управління вартістю підприємств.	15	2	2	-	-	11	16	-	2	-	-	14

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
Тема 5. Сучасна система управління вартістю підприємств.	15	2	2	-	-	11	14	-	-	-	-	14
Тема 6. Управління ліквідністю і фінансовою стійкістю підприємства.	15	2	2	-	-	11	16	2	-	-	-	14
Тема 7. Управління структурою капіталу підприємства.	15	2	2	-	-	11	14	-	-	-	-	14
Тема 8. Вплив стратегічних альтернатив розвитку на вартість бізнесу.	15	2	2	-	-	11	16	2	-	-	-	14
Усього годин	120	16	16	-	-	88	120	6	2	-	-	112

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Теоретичні основи управління вартістю підприємства.	2	-
2	Оцінка вартості підприємства як базис вартісно-орієнтованого менеджменту.	2	-
3	Методичні підходи до оцінки вартості підприємств	2	-
4	Застосування основних показників вартості в концепції управління вартістю підприємств.	2	2
5	Сучасна система управління вартістю підприємств.	2	-
6	Управління ліквідністю і фінансовою стійкістю підприємства.	2	-
7	Управління структурою капіталу підприємства.	2	-
8	Вплив стратегічних альтернатив розвитку на вартість бізнесу.	2	-
	Разом	16	2

4. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Опрацювання навчального матеріалу (самостійне ознайомлення з допоміжною літературою за списком у робочій програмі дисципліни)	88	112
	Разом	88	112

5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання з дисципліни (реферати, розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи, контрольні роботи, що виконуються під час аудиторних занять та самостійної роботи, курсові, дипломні роботи тощо) сприяють більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

6. Методи навчання

- опитування
- лекції
- відеоконференції
- практичні заняття
- інфографіки
- дискусії
- тестування
- групові та індивідуальні консультації
- самостійна робота студентів
- залікова робота

7. Методи контролю

Контроль рівня знань є невід'ємною складовою навчального процесу. Оцінювання знань студентів з дисципліни «Управління вартістю підприємств» враховує всі види занять, передбачених навчальним планом. Перевірка знань та навичок студентів проводиться за допомогою поточного, проміжного й підсумкового контролю. Під час вивчення дисципліни «Управління вартістю підприємств» застосовуються наступні методи оцінювання знань:

– *поточний контроль* здійснюється на практичних заняттях у формі опитування, тестового контролю.

– *підсумковий контроль* проводиться за допомогою проведення заліку.

Результати семестрового заліку – «зараховано» або «не зараховано», виводиться за сумою балів, набраних студентом протягом семестру (з урахуванням самостійної роботи, поточного й проміжного контролю), що дає змогу оцінити знання студентом усього курсу дисципліни.

8. Схеми нарахування балів для очної форми навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Залікова робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
7	7	7	8	8	8	7	8	40	100

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Поточний контроль – Практичні завдання:

<ul style="list-style-type: none"> – Опитування – Тестування – Практичні заняття 	<i>Кількість балів</i>	Критерії оцінювання
	7 (8)	студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст теми, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок, результати тестування на рівні 90-100% вірних відповідей
	5-6 (5-7)	студент добре засвоїв теоретичний матеріал, має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу, результати тестування на рівні 70-89% вірних відповідей
	2-4	студент в основному опанував теоретичними знаннями теми, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, результати тестування на рівні 50-69% вірних відповідей
	0-1	студент не опанував навчальний матеріал теми, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані, результати тестування на рівні 49% та нижче вірних відповідей

Підсумковий семестровий контроль – залікова робота:

Залікова робота	Максимальна кількість балів	Критерії оцінювання
40 тестових завдань	40	Кожна вірна відповідь оцінюється в 1 бал, не вірна відповідь оцінюється в 0 балів

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10.Рекомендована література

Основна література

1. Арнольд Г. Руководство по корпоративным финансам: Пособие по финансовым рынкам, решениям и методам. Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2007. 752 с.
2. Блэк Э. Вопросы стоимости. Овладейте новейшими приемами управления, инвестирования и регулирования, основанными на стоимости компании. 2009. 400 с.
3. Дамодаран А. Инвестиционная оценка. Инструменты и техника оценки любых активов. К.: Бизнес Букс, 2004. 1342 с.
4. Заворотній Р. І. Фінансова оцінка бізнесу: теорія, практика та інноваційні підходи: монографія. К.: КНЕУ, 2012. 295 с.
5. Корягін М.В. Оцінювання вартості підприємства в системі бухгалтерського обліку: монографія. Львів: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2012. 261 с.
6. Костырко Р. Комплексная оценка стоимости предприятия: Монография. Х.: Фактор, 2008. 278 с.
7. Коупленд Т., Коллер Т., Муррин Дж. Стоимость компаний: оценка и управление. 2005. 576 с.
8. Мендрул О. Г. Управління вартістю підприємств: Монографія. К.: КНЕУ, 2002. 272 с.
9. Яремко І.Й. Теоретичні і прикладні засади формування вартості машинобудівних підприємств: Монографія. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2008. 260 с.

Допоміжна література

1. Андросова Т. В., Круглова О.А., Козуб В.О. Світовий та вітчизняний досвід визначення фінансового результату як об'єкта моніторингу на торговельному підприємстві. 2014. № 3. С.194–201.
2. Давидов О.І. Концептуальний підхід до визначення мети управління вартістю підприємств. Актуальні проблеми економіки. 2015. №11. С. 181-190.
3. Давидов О. І. Концепція фінансової оцінки фундаментально-стейкхолдерської доданої вартості підприємств. Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. праць. Одеса : Одеський національний економічний університет. 2018. № 4 (68). С. 89–101.
4. Давидов О. І. Використання моделей доданої вартості у вартісно-орієнтованому управлінні підприємствами. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2019. Т.1. № 28. С. 336-343. (Web of Science Core Collection)
5. Давидов О. І. Методичний інструментарій фінансової оцінки фундаментально-стейкхолдерської вартості підприємств. Вісник Одеського національного університету. Економіка. 2019. Т. 24. Вип. 2(75). С. 93–99.

6. Давидов О. І. Модель формування фундаментально-стейкхолдерської доданої вартості підприємств. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». 2019. Вип. 1(53). С. 154–162
7. Давидов О. І. Оцінка інвестованого капіталу в моделі фундаментально-стейкхолдерської доданої вартості підприємств. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки. 2019. Вип. 35. С. 90-96.
8. Давидов О. І. Оцінка фундаментально-стейкхолдерської доданої вартості підприємств у системі вартісно-орієнтованого управління. Підприємництво та інновації. 2020. Вип. 15. С. 93-99.
9. Грідчина М. В. Про додану вартість як показник результатів діяльності сучасних корпорацій. Наукові праці МАУП. 2013. Вип. 1 (36). С. 126–129.
10. Єфремова Л.В. Особливості використання методичних підходів з оцінки при визначенні ринкової вартості підприємства. Бізнес Інформ. 2013. № 6. С. 284-288.
11. Крейдич І.М. Проблеми вартісно-орієнтованого управління розвитком підприємства. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2016. № 13. С. 208 – 212.
12. Куслій В. О. Механізм формування фінансових результатів підприємств: зарубіжний досвід і вітчизняні особливості. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. 2015. № 4 (74). С. 24–34.
13. Плетньова Ю. К. Аналіз існуючих методик розрахунку доданої вартості на підприємстві. Економічний аналіз. 2018. Т. 28. № 2. С. 168–175.
14. Скалюк Р. Концепції фінансового результату діяльності промислового підприємства: міжнародна практика та вітчизняні реалії. Галицький економічний вісник. 2010. № 3 (28). С.18–25.
15. Шевчук Н. В. Сучасні моделі оцінювання доданої вартості підприємства. Стратегія економічного розвитку України. 2014. № 35. С. 271–277.
16. Stewart B., Stern D. The Quest For Value. The EVA management guide. New York: Harper Business, 1999.
17. Yook K. Estimating EVA using Compustat PC Plus. Financial and Education Fall-Winter. 2000. 9(2). P. 33 – 37.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Давидов О. І. Управління вартістю підприємств: дистанційний курс.
URL <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4952>
2. Загальні засади оцінки майна і майнових прав: Національний стандарт №1. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003р. №1440 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF>
3. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: затверджено наказом Міністерства фінансів України № 433 від 28.03.2013 р.
URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv>

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджено наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затверджено наказом Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>